

A képzelt barát jelentősége

Jelige: KBJ 859

Lezárva: 2014. 05. 07.

Tartalomjegyzék

Bevezetés.....	3
A személyes kapcsolatok fejlődése különös tekintettel a baráti viszonyokra	4
A baráti kapcsolatok életkori sajátosságai	5
A képzelt barát jelenségének megközelítése	6
A képzelt barát fogalma	8
A képzelt barát megjelenési módjai és gyakorisága.....	9
A képzelt barát megjelenésének okai, élethelyzetei.....	10
A képzelt barát szerepe	11
A jelenség megszűnésének kérdése.....	13
Jézus, mint – a képzeletbeli barát helyébe állítható – barát	13
Hittankönyvekben	14
Befejezés	16
Irodalomjegyzék.....	18
Mellékletek.....	19

Bevezetés

Az emberi fejlődés, különösen annak lélektana számtalan érdekes területet érint. Így a társas kapcsolatoktól, azok szükségességétől elkezdve a képzelet és fantázia világán át egészen egyedi esetekkel is találkozhatunk. Ilyen sajátos tapasztalat lehet, amikor egy magában játszadozó gyermek beszélget, általunk nem látott társsal, lénnel kommunikál. Érdeklődésem középpontjába a fantázia barát, ismertebb nevén képzeletbeli, képzelt barát került. S bár különösen óvodás korú gyermekeknél jellemző, hogy „valakire” – akit más nem lát – mosolyog, nevet a gyermek, beszélget vele; a baráti kapcsolatok egy életen végigkísérhetők.

Az egyes korosztályok kapcsán vizsgálom tehát a reális barátválasztási preferenciákat, s ehhez viszonyítva kiemelem a fantázia barát jelenségét, mely mindig időszerűnek mondható, noha a kor előrehaladtával a megjelenési formák változhatnak.

Ugyanakkor egy másfajta aspektusból is szeretném megközelíteni a jelenséget, pontosabban a megszűnésének kérdését. Hittudományi, illetve pedagógia szempontból a jelenségen túlmutatva szükségszerű és bizonyos értelemben feladat is, hogy a gyermek életében bekövetkezett „ürt” helyettesítsük, pótoljuk, hiszen a társ iránti igény ugyanúgy megmarad. A képzelt barát jelensége idővel elhalványul, megszűnik, ugyanakkor ezt a „társat” embertársi kapcsolatainkon túl Istenkapcsolatunk is megjelenítheti.

Kutatásom során megállapítottam, hogy a képzelt barát jelenségével igen kevés magyar szakirodalom foglalkozik. Kiindulásként internetes forrásokra hagytam, melyek főként édesanyáknak, szülőknek íródtak, pszichológusok válaszai szülői kérdésekre. A témában rendelkezésre áll még néhány történet, melyek segítenek megérteni a képzelt barát jelenlétét, szerepét. A következőkben a jelenség megnyilvánulási módjain túl bemutatom annak lehetséges okait, hatásait. Ezen túlmenően hittankönyveket vizsgáltam, melyekből megállapíthattam, hogy a 6-7 éves korosztálynak mutatják be Jézust, mint legjobb barátot – ezzel egyfajta istenképet kialakítva. Ugyanerre az időszakra tehető a fantázia barát megszűnése is.

Céлом, tágabb összefüggésbe helyezni a képzelt barát jelenségét és azt a tényt, hogy Jézust nevezhetjük legjobb barátunknak. Ezzel egy pszichológiai jellegű és egy teológiai megközelítést vetek össze. A két terület egymástól távolinak tűnhet, de igyekszem megláttatni a hasonló és jelentősen eltérő pontokat is.

A személyes kapcsolatok fejlődése különös tekintettel a baráti viszonyokra

Mélyebb pszichológiai elemzés nélkül is tudjuk, tapasztaljuk, hogy az ember társas lény, kapcsolatokra vágyik, legyen az családi, baráti, szerelmi, kollegiális.

Forgách (2007) a kapcsolatlétesítés fontossága szempontjából tíz tényezőt említ, melyek szerepet játszanak a másikhoz való közeledésben. A térbeli közelség fontosságának igazolására egy Segal (1974) által végzett kísérletet említ Forgách, melyből kiderül, hogy az előadótermekben, hálótermekben ábécésorrendben elhelyezett hallgatók fél év után olyan személyt jelöltek meg legjobb barátjukként, akik átlagosan 4,5 betűnyire voltak az ábécében. Ez a tényező egészen fiatalon, már óvodáskorban is szerepet játszik, noha akkor még a szülőknek is jelentős szerepe van a gyermek környezetének alakításában, s nem is válik mindenki barátjukká, akik közvetlen környezetükben élnek. A társadalmi helyzet és demográfiai jellemzők hasonlósága már egyfajta szűrőként jelentkezik. Statisztikai adatok is igazolják, hogy a legtöbb barátságban, házasságban vagy szerelmi kapcsolatban olyan emberek vesznek részt, akik rendkívül hasonló háttérrel rendelkeznek. Forgách itt Hollingshead és Redlich (1958) vizsgálatát idézi, mely során arra a következtetésre jutottak, hogy a házasságokat, barátságokat, baráti társaságokat és iskolai csoportosulásokat is hasonló társadalmi és demográfiai háttérrel rendelkezők alkották. A hasonlóság érthető mind családi körülményekre, vallásra, foglalkozásra, státusra vagy anyagi helyzetre. A testi vonzerő, külső megjelenés példjaként baráti körben az azonos divat követése említhető. Az attitűdhasonlóság és vonzalom tényezőjéhez Forgách Arisztotelészt idézi: *„Barátok azok, akik számára ugyanaz jó illetve rossz, s akiknek ... ugyanazok a barátaik, azokat szeretjük, akik hasonlítanak ránk és ugyanazokat a célokat követik ... akik ugyanazokra a dolgokra vágnak, mint mi”* (1932, 103-105.).

A további tényezők (egymást kiegészítő szükségletek, kompetencia és vonzalom, önbecsülés és vonzalom, pozitív személyes jellemzők és vonzalom, viszonyosság és vonzalom) már a kapcsolat egy magasabb fokán értelmezhetők annak teljességében, s a nyereség és veszteség kapcsolatokra gyakorolt hatását is inkább párkapcsolatokra, házastársi kapcsolatokra élezzük ki. Az önfeltárás kapcsán viszont érdekességként figyelhető meg, hogy míg a nők a legtöbb dolgot édesanyjukat követően barátnőiknek tárják fel, majd a férfi barátoknak és csak őket követi az apa, addig a férfiak édesanyjukat követően férfi barátaikkal, apjukkal és végül a barátnővel osztják meg.

A baráti kapcsolatok életkori sajátosságai

Az óvodáskori morálisan nem megalapozott baráti kapcsolatokat (jellemzően játszótársi viszony) iskoláskorban egy összetettebb forma váltja fel. A gyermek gyakran új környezetbe kerül, újabb barátokra lel. „A barátságot általában olyan kapcsolatnak tekintik, amelyre az egymást többé-kevésbé egyenlőnek tekintő emberek közti vonzódás, kölcsönösség és elköteleződés jellemző.” (Ladd, 1999 idézi: Cole, 2006)

A barátságok négy fejlődési funkciója közül az egyik, hogy támogatják a gyermeket a kommunikáció és együttműködés alapvető társas készségeinek elsajátításában. Másrészt az egyénre, a világra és másokra vonatkozó információk forrásaiként jelennek meg. Továbbá a mindennapi élet gondjainak kezeléséhez érzelmi és kognitív erőforrást nyújtanak, s végül modellként szolgálnak az élet későbbi szakaszában fontossá váló intim kapcsolatoknak (érzelmi intimitás). (Cole, 2006)

A gyerekek nézetei a barátság értékeiről
Igazolás és gondoskodás A barátok a fontosság és a különlegesség érzését nyújtják egymásnak. Kiáll értem, ha mások a hátam mögött beszélnek rólam.
Konfliktusmegoldás Könnyen kibékülünk, ha veszekedtünk. Megbeszéljük, hogyan tegyük túl magunkat azon, ha néha csúnyán bántunk egymással.
Segítség és irányítás Segít nekem, így gyorsabban megoldok dolgokat. Mindig kölcsönadunk egymásnak dolgokat.
Társaság és szabadidő Mindig együtt ülünk az ebédnél. Sokat járunk egymáshoz.
Intim eszmecserék Mindig elmondjuk egymásnak a problémáinkat. Elmondjuk a titkainkat egymásnak.
Forrás: Cole, 2006

6-7 évesen még azokat mondják barátjuknak a gyermekek, akikkel megosztják tevékenységüket, dolgaikat. 9-10 évesen jellemzően azok lesznek barátok, akik jól ismerik egymást, hasonló képességeik és hasonló személyiségük van. A serdülőkor felé haladva egyre inkább kialakul, hogy egymással szemben nagylelkűbbek, együttműködőbbek és segítőkészebbek.

Selman (1981) alapján Cole (2006) vizsgálja a nézőpontátvétel és a barátság fejlődési szintjei közti kapcsolatot. Az ún. 0. szinten a barát olyasvalaki, aki a közelben lakik, és akivel az ember együtt játszik, tehát alkalmi játszótárs szerepében jelenik meg. Az 1. szintet az egyirányú közreműködés jellemzi, mivel a barát azt teszi, amit az ember akar. Az a barát, aki ugyanazt utálja és szereti, amit mi. A 2. szint szakaszos együttműködése értelmében már a gondolatok és cselekedetek összehangolására helyeződik a hangsúly. Itt a kapcsolatok törékenyebbé válnak, egy-egy vita eredményeként széteshetnek. A 3. szinten már mélyebb tényezők is szerepet játszanak, mint a kölcsönösség és intimitás. A felek túl tudnak emelkedni pillanatnyi konfliktusaikon, ugyanakkor korlátként jelenik meg a birtoklási vágy és a féltékenység. A 4. szinten az egymás támogatása, s azonosságtudatuk tartja a feleket kölcsönös függőségben, de már mások felé is nyitottabbak, megengedőbbek a kapcsolatok terén. A 2. szinttől tehát már jelentős szereppel bír a tudat mégpedig mindkét fél részéről.

Serdülőkorban fiúk és lányok közt ugyanolyan fontossággal bír a barátság, azonban minőségében már szétválik. Nagyobb hangsúly helyeződik a közös érdeklődési körre, a hasonló értékekre és attitűdökre, a lojalításra és az intimitásra. Lányoknál az intenzitás magasabb foka tetten érhető a napi kapcsolatban, gyakori telefonhívásokban, hosszas beszámolókbán, s akár az utánpótlás viselkedésben is. A fiúk függetlenedni kívánva a felnőttektől, inkább kiterjedtebb kapcsolatokat ápolnak. Cole (2006) úgy fogalmaz, hogy a serdülőkori barátságok hasonló szerepet töltenek be a fejlődésben, mint a kötődés csecsemőkorban. Ez megmutatkozhat az egymástól elvárt segítségnyújtásban, a megértés utáni vágyban, a problémás helyzetekkel való közös megküzdés igényében.

A képzelt barát jelenségének megközelítése

A képzelt barát jelentőségének, valamint továbbmutató kapcsolatainak megértéséhez feltétlenül szükséges, hogy a jelenséget magát megismerjük. Míg az eddigiekben a valóságos baráti

viszonyokról volt szó, itt megjelenik a fantázia, képzelet. Azzal, hogy a „barát” a gyermek teremtménye, csökken vagy teljesen megszűnik önállósága, tudatos szerepe, hiszen csak a képzeletbeli barát kitalálója létezik ténylegesen.

Az óvodás- és kisiskolás korra jellemzően használják a „varázsos évek” kifejezést, hiszen a gyermek számára ez az időszak csodákkal van tele. Ahogy Krisztián (1997) tanulmányában olvasható: *„A gyermek még nem képes megérteni a felnőttek világát, helyette saját, számára kezelhetőbb világot teremt magának, melyben a csodák realitásként szerepelnek.”* A szülők gyakran nehezen értik meg, illetve fogadják el gyermekük gondolkodását. Az említett csodák a gyermek részéről segíthetnek feldolgozni a nem várt és érthetetlen szülői reakciókat, vagy akár a vágyak megvalósításában is szerepet játszhatnak.

A külső és belső benyomások reális szervezéséhez még nem elég fejlettek a kisgyermek értelmi képességei, ezért fontos a gondolatok, érzések külsővé tétele, megjelenítése rajzban, játékban, mesében. Ezen megelevenítési, kifejezési formákat nevezi a már hivatkozott cikk szerzője „trükkök”-nek, tehát olyan „csodateremtő” módszereknek, melyek a gyermek segítségére vannak abban, hogy érthetetlen érzéseivel szembe tudjon nézni. Lényeges elemük a fantázia, az illúzió, s általuk a gyermek képzeletében kalandokat élhet át, olyan szerepekben jelenhet meg, amire a valóságban nincs lehetősége. (Krisztián, 1997)

A fent említett kivetítési formákhoz hasonló a képzeletbeli barát szerepe.

Kovács (é.n.), a témában írt rövid összefoglalójában említi, hogy a képzelt barát kapcsán elsőként, mint negatív jelenséget kezelve jelentek meg írások, a 30-as évektől kezdődően. A 60-as évektől már említést tesznek a fejlődésre gyakorolt segítő funkciójáról is, mára pedig kimutatottá vált, hogy pozitív hatása mellett bizonyos patológiák előrejelzője is lehet.

Török (2007) elhanyagoltnak nevezi az e téren végzett vizsgálatokat, s megemlíti, hogy az 1969-es évektől Svendsen kezdeményezésének köszönhetően több kutató érdeklődése is e jelenség felé fordult. *„Vostrowsky (1895) és Hancock (1983) voltak az elsők, akik mélyrehatóbban tanulmányozták a képzeletbeli barátok jelenségét (Ainsworth, 2001). Újabban Marjorie Taylor az, aki számos kutatást végzett és végez e témában.”*

Hazai téren megemlítendő Kádár Annamária Mesepszichológia c. könyve, melyben többek között összefoglalja, amit a fantáziabeli barátról tudni lehet. Ennek végén érzelmi intelligenciát fejlesztő meséket találunk.

A képzelt barát fogalma

A képzelt barát fogalmának meghatározásához szorosan kötődik a fantázia- és szerepjáték. Előbbi már a gyermek tizennyolc hónapos kora körül megjelenik, amikor bizonyos tárgyakat úgy kezdenek használni, mintha azok mások lennének, mint amik. Cole (2006) példaként említi a „kávé” faággal történő megkeverését, a játék baba gereblyével történő megfésülését, de számos más variációt is említhetnénk. A játék ezen formáját szimbolikus játéknak vagy mintha-, fantáziajátéknak nevezzük, mivel ilyenkor egy tárgy egy másikat helyettesít. A gyermek fejlődése során ez a játékforma egyre összetettebbé válik, idővel a gyermek cselekvő szerepét átveszi egy játék, amivel a gyermek cselekedtet. Ezek a formák már illeszkednek a társas szerephez (gyermekét etető anya baba), s rendkívül széles tárházát kínálják a játéknak. Az óvodáskorú gyerekeknél természetessé válik képzeletük használata, s ezt nagyon is élvezik. Ekkor teremtmény szerepben jelennek meg, s történeteikben bármi előfordulhat, ami esetleg a valóságban korlátokba ütközik. (Szendrei, 2004)

A szerepjáték ugyanakkor a másik oldalról közelíti meg a fantázia világát. Itt a gyermek maga alakít egy képzeletbeli személyt vagy más nemlétező lényt (iskoláskorban is jellemző).

„A fantázia - amely a képzeletbeli játékokban és a szerepjátékokban teljesedik ki - fontos szerepet játszik a gyermek tudati és érzelmi fejlődésében egyaránt, hiszen így a legkülönbözőbb társadalmi szituációkat gyakorolhatják biztonságos környezetben olyan társsal, aki nem feltétlenül beszél vissza. A tudat fejlődésében pedig azzal segítenek ezek a játékok, hogy elvont szimbólumokkal és fogalmakkal van dolguk, ezáltal saját egyéniségükről is megtanulnak elvontan gondolkodni.” (www.origo.hu, 2005)

Török (2007) munkájában több fogalom-meghatározást is említ:

Bachar és munkatársai (1999) szerint a képzeletbeli barát a gyermeki fantázia gyakori formája. Csak a gyerek számára látható, neve lehet, akihez lehet beszélni és akivel lehet játszani. A képzeletbeli barát a gyerekek képzeletének spontán produktuma (Taylor, 1993).

Svendsen (1934) meghatározása a leggyakrabban idézett: szerinte *„a képzeletbeli barátok olyan láthatatlan entitások melyeknek nevük van, akikkel a személy elbeszélget, akivel játszik egy bizonyos ideig (legalább egy pár hónapig). A gyermek számára reálisnak tűnik, de nincsen látható,*

objektív alapja. Továbbá, írja Svendsen a gyerekek mindig felismeri irreális voltát. (Ainsworth, 2001; Krenke, 1997; Taylor, 1993)” (Török, 2007).

A képzelt barát kategóriája többféle lehet. Krenke (1997) szerint a képzeletbeli barát szerepét a naplózás is betöltheti.

Mindezek mellett „a képzelt barátnak személyisége, története van; olyan külső és belső tulajdonságokkal rendelkezik, mint a valós személyek.” (Kovács, é.n.) Sokszor olyan képességekkel rendelkeznek, melyeket kitaláljuk a létrehozásukkor ismer (lehet barátságos, de ugyanakkor irányíthatatlan, elviselhetetlen is). Korát tekintve lehet idősebb (általában fiúknál) vagy fiatalabb (lányoknál), de jellemzően inkább egyidős létrehozójával. Léte megnyilvánul abban, hogy a gyermek gyakorta végzi tevékenységeit „vele” együtt, rajzolnak, olvasnak, de előfordulhat, hogy az étkezések során is helyet kell biztosítani számára.

A képzelt barát megjelenési módjai és gyakorisága

A legáltalánosabb eset, amikor kitalált emberi lényről van szó, de lehet állat vagy megszemélyesített tárgy is. Előfordulhat, hogy egy egész családot, vagy akár egy egész képzeletbeli világrendszert alkot a gyermek.

A kitalált társ lehet egy rossz tulajdonságokat magában foglaló alteregó, melyben a gyermek számára vállalhatatlan indulatokat jelenít meg. Sokszor olyasmit is megenged magának, amit a gyerek nem merne: például csúnya szavakat mond, utálatoskodik a mamával, vagy kijelenti az asztalnál, hogy a spenót igenis undorító. Előfordulhat, hogy a szülő arról értesül, hogy Loncsi vagy Fáncsi volt az, aki kiborította a varródobozt, és ő találta ki azt is, hogy ollóval igazítsuk meg a babák frizuráját. (Szendrei, 2004)

Erről ír Varázsos évek című könyvében Fraiberg (2005) is: A gyermek „fantáziájában lények sokaságát teremti meg, akik mind egy-egy „bűnét” személyesítik meg, akár egy régi moralitás drámában. Az erényeket, mint például a „felebaráti szeretetet”, „nemes tettek”, „igazságosság”, „önzetlenség” – magának tartja fenn. A „gyűlöletet”, „önzést”, „piszkosságot”, „irigységet” és a többi rosszaságot elűzi magától, mint az ördögöt.”

Több helyütt is említenek egy felmérést, mely szerint az óvodások kétharmadának, avagy 7 éves korig a gyermekek 65%-ának van képzelt barátja. A már hivatkozott Török (2007) publikációjában találunk egy táblázatot, melyben a képzeletbeli barátok előfordulásának gyakoriságát foglalja össze több kutató szerint. Itt a 2004-es kutatások alapján Schwarz nevéhez köthető az eredmény, miszerint a megkérdezett 7 éves kor alatti gyerekek 65%-a rendelkezik ilyen társal, míg Taylor és munkatársai a már serdülőket kérdezte. Azonos eredménnyel náluk is 7 éves korig volt tapasztalható e jelenség.

A washingtoni és oregoni egyetemek pszichológusai által végzett kutatás egyik érdekessége, *„hogy a megkérdezett gyermekek 27%-a olyan képzeletbeli barátot írt le, amelyről a szülő nem is tudott.”* (Kádár, 2012) A kisiskoláskorban eltitkolt, illetve szégyellt „barátok” gyakoriságára magyarázatul szolgálhat Erikson pszichoszociális elmélete, mely erre a korosztályra jellemzően a teljesítményt és a kisebbségi érzést állítja szembe egymással. Tehát az elvárásoknak való megfelelni akarás szerepet játszhat a titkoskodásban és talán a jelenség megszűnésében is. (Kádár, 2012)

Érdemes megemlíteni, hogy a Kádár (2012) könyvében található mesék – Lilla és képzeletbeli barátja Tündérbogyó főszereplésével – alapul szolgáltak és szolgálhatnak ahhoz, hogy a gyermekek könnyebben nyilatkozzanak barátaikról. Egy óvodai csoportban¹ *„a gyerekek több mint fele jelezte, hogy számukra is létezik az a titkos társ, akivel mindent meg lehet beszélni, aki mindig ott terem, ha szükség van egy kis baráti támogatásra.”*

A képzelt barát megjelenésének okai, élethelyzetei

„A nyugati világban 1940 és 1970 között a gyermeknevelés gurujának számító dr. Spock úgy vélte, azoknak a gyerekeknek vannak képzelt barátaik, akiknek nehézséget okoz más gyerekekkel kapcsolatot létesíteni, vagy magányosnak érzik magukat.” (Szekér, 2012) Így tehát szerinte a jelenség leginkább az egyékre jellemző.

Azóta igazolták, hogy a több testvérrel rendelkező gyerekeknek is lehet elképzelt társa (ugyanakkor elsőszülötteknél még mindig gyakoribb). Dr. Vajda Zsuzsanna elmondása szerint

¹ Kádár (2012) több tapasztalatot említ Mátéfi Enikő óvodai csoportjáról.

általában a gazdag képzelőerővel megáldott, kortársaiknál intelligensebb gyerekeknek (de nem mindnek) vannak képzelt barátai. (Szekér, 2012)

Lehet egyszerűen szórakozás, a játék egyik formája, de erőszak kezelésére is használhatják.

Krízishelyzetben megküzdési mód: trauma átélése körül, támaszt nyújt kistestvér születésekor², a szülők válásakor, kórházban, ha haláleset történik a családban, költözközkor vagy olyan helyzetekben, amikor sokat van egyedül, kevesebbet figyelnek rá, hiányzik neki egy játszótárs. (Szendrei, 2004) Azzal, hogy a barát meghallgatja rossz gondolataikat, félelmeiket, feszültségeiket, segít alkalmazkodni a helyzetekhez.

Eltúlzott esetben jelentheti azt, hogy a valóság nem megfelelő a gyermek számára, ezért a fantáziavilágban keres menedéket. Egy ilyen baráttal való kommunikációja mutathat egyfajta tükröt is a szülőkkel, felnőttekkel való viszonyáról. (Standovár, 2012) Hasonlóképpen, ha valódi társaikkal a barátságatlan környezet miatt nem jönnek ki jól, más megoldást talál a gyermek.

Autizmusban, vagy Down-szindrómában szenvedő gyerekek körében gyakoribb, de ez ugyanígy igaz azokra a gyerekekre, akik később, felnőtt korukban írással foglalkoznak. (Györgyi, 2007)

A képzelt barát szerepe

A képzelt barát megjelenése után vizsgálható, milyen szerepet tölt be a gyermek életében, milyen hatással van rá akár abban az időszakban, amikor társként van jelen, akár később serdülő, illetve felnőtt éveikre.

„Az amerikai Yale Egyetem pszichológusainak óvodáskorú gyerekek körében végzett kutatása szerint a képzelt baráttal rendelkező gyerekek élénkebb a fantáziája, nagyobb a szókinccse, és jobban képes magát elszórakoztatni. Sőt, ugyanezen kutatás szerint a képzelt barátokkal rendelkezők könnyebben kijönnek osztálytársaikkal is.” (Szekér, 2012) A nagyobb szókinccs később az iskolai olvasáskészséget is segíti.

² Például Ranschburg (2010) könyvében olvashatjuk egy bizonytalan anyuka levelét, melyből kitűnik, hogy a gyermek kistestvére születésekor teremtett magának képzeletbeli barátot, s a valódi társaktól elfordulva inkább vele beszélgetett. A pszichológus válasza szerint a kislány jó képességű, gazdag képzeletvilággal rendelkezik és a legfontosabb, hogy egészséges! A szülői aggodalom viszont szorongást válthat ki a gyerekekben.

A gyerek így gyakorolja a kapcsolatépítést, társas érintkezést, az ismeretlen helyzeteket. Lehet a gyermek bizalmasa, tanácsadója, amikor nincs, kivel megossza a titkait, szorongató helyzetekben biztonságot ad. (Kádár, 2012) Egy olyan társ kíséri a gyermeket, aki mindig egyetért vele, mindig pont ugyanazt akarja játszani, mint ő, teljes mértékben elfogadja őt, bármikor meghallgatja, megvigasztalja. (Standovár, 2012) Az azonos akarat fontossága a valódi barátoknál is megjelenik. Itt tehát hasonlóság fedezhető fel a barátság fejlődésének 1. szintjével.

A képzeletbeli baráttal való kommunikációból képet kaphatunk a gyermek érzéseiről, mennyi félelmet, szorongást leplez, amit a szülők, család irányába nem mutat ki. (www.csaladivilag.hu, é.n) S így e feszültségeket a társ mintegy leveszi a gyermek válláról, érzelmileg tehermentesíti avagy a kicsi ezzel dolgozza fel, kijátssza, kibeszéli magából a felgyűlt feszültségeket. Jelentősége tehát játékos irányban mutatkozik meg.

Segít különbséget tenni a jó és rossz között. Fraiberg (2005) példájában a gyermeknél (Stevie) felfedezhető az önkritika csírája. Az ott megjelenő képzeletbeli barát (Gerald) csínytevő, bujtogató, rosszra csábító szerepet tölt be, akinek legyőzése könnyebb, ha külső ellenségként tekintünk rá, nem pedig úgy, mintha bennünk lakozna. A történet főszereplője Stevie úgy kezd harcolni a „rosszal”, hogy azt kiveti magából. Gerald megteremtése fontos előnyökhöz juttatja, hiszen így próbálja meg elkerülni szülei és saját elfogadhatatlan kritikáját gaztetteiért. Ez utal az ösztönök, „természetes késztetések” elválasztására az értelemről és ítélőképességről.

„Fontos lehet továbbá a gyermek önállóságának kialakulásában, segít elfogadni, majd belsővé tenni a szülők által közvetített szabályokat és értékeket.”(Kovács, é.n.) Élénkíti az önbecsülést, elősegíti az „én” fogalom kialakulását, erősíti az önbizalmat. (Györgyi, 2007)

A képzelet önmagában is egy olyan aktivitás, mely megkönnyíti a jövőtervezést, problémamegoldást és stimulálják a kreativitást, döntéshozatalt, szabályozzák a kedélyállapotot. (Török, 2007)

„Egy tanulmány szerint azok a felnőttek, akiknek gyerekkorukban volt ilyen képzeletbeli társuk, sokkal empatikusabbak, könnyebben ráhangolódnak mások igényeire, érzéseire, mint azok, akik nem rendelkeztek ilyen társsal.” (Bán, 2009)

A jelenség megszűnésének kérdése

Az iskoláskor felé közeledve, tehát 6-7 évesen többnyire eltűnnek a képzeletbeli lények a gyermekek életéből, ugyanis ekkor már elkezdenek nyitni a külvilág felé, a valódi kortársak felé. (Standovár, 2012) Ugyanakkor, a már többször hivatkozott Török (2007) is írja kutatási összefoglalójában, hogy a vizsgálatok hiányosak az idősebb korosztály tekintetében. A Babes-Bolyai Tudományegyetem kutatásában részt vevőknek az is célja volt, hogy e hiányt pótolják kiterjesztve egészen idősorig és pontosabb képet alkossanak a képzelt barát jelenségének hatásairól, a betöltött szerepükről. (Török, 2007)

Ha figyelembe vesszük, hogy akár a naplóirás is ide sorolható, akkor nem kizárt, hogy későbbi életkorokban is tapasztalható e jelenség.

A kutatási irány tehát nyitott mind korosztályt tekintve, mind pedig korunk újabb és újabb vívmányait lehetőségként felvillantva. Messze mutatna kifejtteni, lehetnek-e például képzeletbeli barátok a modern technikai eszközök, avagy milyen mértékben veszik át a fiatalok társas kapcsolatainak helyét a számítógépen és egyéb eszközökön elérhető játékok.

De ahogy bevezetőmben is említettem, teológiai szempontból szeretném folytatni, illetve kiterjeszteni a vizsgálódást.

Jézus, mint – a képzeletbeli barát helyébe állítható – barát

Baráti támogatásra minden korosztálynak szüksége van. A képzeletet pedig átveheti a valóság, amennyiben a kisiskolás korúak világra való nyitásából magyarázzuk a képzelt barát jelenségének megszűnését. A hittudományokban, illetve filozófiában ez a nyitás, pontosabban nyitottság egyértelműen egy transzcendentális valóság felé irányul. Ez az, amit a témához kapcsolódva és adott korosztály számára megfogalmazhatunk egyfajta isten-kép kialakításaként, átadásaként. A hitoktatásban ugyanis lehetőségünk, sőt feladatunk, hogy Jézust megismertessük a gyerekekkel, s akár barátként is bemutatassuk.

A képzelt barát említett tulajdonságai megközelítőleg összehasonlíthatók Jézus személyével, a vele való kapcsolattal, s megállapítható, hogy Jézus jóval több, mint egy képzelt barát, sőt mint bármely barát.

Jézus nem csak az óvodás és kisiskolás korú gyermekek barátja, hanem mindig velünk van, soha nem hagy el minket. Ő maga ugyan láthatatlan, de szeretetének jeleit láthatjuk. Beszélgető társaként tölt be szerepet életünkben, személyisége, története van Jézusnak csakúgy, mint a képzelt barátoknak. Míg a magunk által teremtetett barát a korábbi kutatások szerint az egykékre, későbbiek szerint a kortársaiknál intelligensebb gyermekekre jellemző, addig tudjuk, hogy mindig Isten kezdeményez, személyválogatás nélkül mindannyiunk barátja. Jézus rajtam kívül sok embernek barátja, mindig számíthatok rá, krízishelyzetekben is. A képzelt barát lehet bizalmasunk, tanácsadónk, s Jézus is azt várja, hogy bizalommal legyünk iránta, valamint ösztönöz arra, hogy jobbak legyünk. Az elfogadás, meghallgatás, vigasztalás mindkét esetben jellemző, az érzelmi tehermentesítés mellett Jézus bátorít, erősít, tanít bennünket.

Ahogy említettem, a vizsgálatok szerint empatikusabb felnőttekké válnak azok a gyermekek, akiknek volt képzeletbeli barátjuk. Ugyanakkor Jézus tanítását elfogadva és betartva a felebaráti szeretet mindannyiunkat kell, hogy jellemezzen, hisz Jézus barátai Isten gyermekeinek családját alkotják.

Hittankönyvekben

Kezdeti érdekesség, hogy a hittankönyvekben éppen a 6-7 éves korosztály számára mutatják be Jézust, mint barátot. Kutatásom során több kiadást is áttekintettem, a következőkben találhatók a téma szempontjából kiemelhető részletek:

Elsőként a Champagnat Csoport (2002) által kiadott Katolikus hit és erkölcs sorozat 1. kötetét említhetjük, melynek címe „Jézussal az úton a mennyei Atya felé”. A 6 éves korosztályt megcélzóan találunk egy „Jézus barátai vagyunk” c. fejezetet. Ebben „Isten szól hozzám” és „üzenete” bontásban Szentírási idézeteket és feladatokat találunk elsőként minket, embereket bemutatva barátként, majd pedig megtanulandó tételként, hogy a legjobb barátunk Jézus Krisztus. Jézus barátainak mindenki felé irányuló szeretetéről, az egyetlen nagy családi közösségben életről, megbocsátásról tanít. (Melléklet 1-3. kép)

Másodikként ugyancsak a Champagnat Csoport (é.n.) szerzőségében megjelent „Jézus követségében járunk” című kötetet hozhatjuk példaként, mely az említett sorozat 2. része a 7 éves korosztálynak címezve. Itt „Jézus, te vagy a legjobb barát!” c. fejezetet találhatunk. A felebaráti

kapcsolat mellett szintén kiemeli: „A te legjobb barátod Jézus.” S arra is felhívja a figyelmet, hogy ne hallgassunk a rossz tanácsot adó barátokra. (Itt visszagondolhatunk a képzelt barát rosszhat megtestesítő alteregójára.) (Melléklet: 4-5. kép)

A harmadik bemutatásra kerülő könyv, egy kateketikai segédanyag, melyet a Jézus Szíve Nővérek Társasága (2000) jelentetett meg, Az első gyónásra és szentáldozásra felkészítőként. Ennek első részében „Isten a mi Atyánk és Barátunk” címmel találunk egy kapcsolódó óravázlatot és feladatlapokat. A barátságról való beszélgetés után egy mindenki másnál jobb barátot mutat be a jó Isten „személyében”. Őt nem láthatjuk, de láthatjuk szeretetének jeleit, Isten nemcsak „dolgokat” ad nekünk, beszél is hozzánk és velünk van, Isten mindent tud, mindent megtehet. Nemcsak Barátunk, hanem elsősorban mennyei Atyánk, aki MINDENKIT szeret. (Melléklet: 6-8. kép)

A könyv rajzolási lehetőség kínál a barátunkkal kapcsolatban, mit mondunk bizonyos helyzetekben neki. Továbbá, hogy a nap eseményeit ábrázoló képek kapcsán mit mondhatunk Istennek, a legjobb barátunknak.

Utolsóként ugyanennek a kateketikai segédanyagnak a II. kötetét (Jézus Szíve Nővérek Társasága, 2004) említhetjük, pontosabban „Isten a mi Mindenható Atyánk és Barátunk” c. fejezetét. Az óravázlat elején az érdeklődés felkeltéseként egy beszélgetést javasol „Mit tudunk a jó Istenről?” kérdéssel. Majd megállapítja, hogy van valaki, aki nemcsak látta és hallotta Istent, hanem mindig is vele volt! A továbbiakban Jézus tanítását részletezi röviden a korosztály számára érthető módon. Isten nemcsak a mi Teremtőnk, hanem a mi jó Atyánk is, szeretete és megbocsátó irgalma végtelen. Gondviselőként, *„ha a madarokról gondoskodik a jó Isten, rólatok mennyivel inkább, hiszen a gyermekei vagytok, és nagyon szeret!”* Az Utolsó vacsora asztalánál Jézus boldogan mondta a mennyei Atyának, hogy megismertette Őt az emberekkel, s visszahozta az „elveszett báránykákat”.

Feladatként buzdít a Miatyánk imádkozására, valamint felsorolást kér arról, amit a barátunknak teszünk; amivel megmutathatjuk Istennek, hogy barátunkként szeretjük, s hogy miből vehető észre a gondviselés. (Melléklet: 9-10. kép)

Ha a képzelt barátról azt is állítjuk, hogy 7 éves kor után eltűnik életünkéből, Jézusról biztosan mondhatjuk, hogy mindig velünk marad. S ha a hitoktatásba beépítve foglalkozunk ezzel, jelentős szereppel a gyermek lelki, illetve hitbéli fejlődésére, akkor megtaníthatjuk az értékek

megbecsülésére, imádságra (akár saját szavakkal is), hogyan forduljanak / fordulhatnak Istenhez. A barát képességeihez mértén igyekszik helytállni, kitartani mellettünk, de az Úr erre korlátok nélkül képes.

A teológus a barátságot a természetfeletti szeretet realitásán belül szemléli. *„Barát nélkül nem lehetsz érdemes ember, s ha Jézus nem lesz mindenkinél kedvesebb barátod, nagyon szomorú és elhagyatott leszel”* – mondja Kempis (Tarjányi, 1988). A barátság a személyek önközlésén és közösségén alapul, ám ennek a lehetőségét az isteni személy önközlése, emberrel való közösségvágya teremtette meg. *„A barátság olyan, mint az emberi élet: nem más, mint Isten nagyszerű ajándéka, de olyan ajándék, amelynek állandóan tisztulnia és feláldozódnia kell, hogy a jövőendő egzisztencia távlatában kinyíljon egy nagyobb és végső barátságra”* (Tarjányi, 1988)

Annak igazolására, hogy bár összehasonlíthatjuk Jézust a képzeletbeli barát tulajdonságaival, mégsem azonosíthatjuk egyetlen formájával sem, példaként szolgál egy Opitz (2012) idézet:

„Volt szerencsém közelebbről megfigyelni idősebbeket, akiknek Jézus egész életükben barátja volt. Fiatal korukban kérték segítségét, mint egy kapitány, aki nehéz vizeken átadja a kormányt a nála alkalmasabb embernek. Ha olyan embereket látsz, akik életük minden zátonyát kikerülték, tudod, hogy kormányosukra te is nyugodtan rábízhatod a vezetést. Ők életük döntéseinél Jézusra hallgattak, aki nem képzeletbeli, hanem valódi barát és kormányos.

Nem arról van szó, hogy a nehézségeket és próbákat kikerülték, hanem hogy nem engedelmeskedtek az önzésnek, a keserűségnek, a féltékenységnek és az aggodalmaskodásnak.”

Befejezés

Összefoglalva tehát megállapítható, hogy a képzelt barát jelensége mögött általában nem kell rosszat sejtetni, több jótékony hatása is lehet. Ebből fakad jelentősége is, s érzelmeinkre, egy-egy probléma feldolgozására talán idősebb korban is hatást gyakorolhat, még ha más formában is, mint a kicsiknél. Eerre találunk utalást az erdélyi kutatások nyomán és Kádár Annamária könyvében is. Biztosabb azonban azt állítanunk, hogy Jézussal való hitbeli kapcsolatunk ennél előbbre vivőbb.

A képzelt barát jelenségénél maradva a technika mai állását figyelembe véve viszonylag könnyen kivitelezhető lenne egy internetes kutatás, mely minden korosztályt átfog. Természetesen a gyerekeket illetően itt is a szülőknek lenne nagyobb szerepe. Fontos hangsúlyozni, hogy nem

elítélendő jelenségről van szó, nem kell attól tartani, hogy a gyermek elszigetelődik társaitól, környezetétől. Ésszerű határokat tartva a szülők partnerek lehetnek a fantáziálásban ezzel elérve, hogy gyermekük / gyermekeik nyíltabbak, közlékenyebbek legyenek. Szerepük egyfajta híd megteremtése a fantáziavilág és a realitás között.

Irodalomjegyzék

- BÁN Annamari (2009): *Képzeltbeli barátok*. Letöltve: <http://www.okosbaba.hu/erzelmi-fejlodes/erzelmek-biztonsag-lelki-fejlodes/160-kepzeletbeli-baratok>, (Utolsó letöltés: 09/12/2012)
- CSALÁDI Világ (é.n.): *A gyermek képzeletbeli barátja*. Letöltve: <http://www.csaladivilag.hu/cikkek/pszichologia/a-gyermek-kepzeletbeli-baratja/1045/> (Utolsó letöltés: 10/12/2012)
- CHAMPAGNAT Csoport (2002): „Jézussal az úton a mennyei Atya felé” I. Győr, Mária Iskolatestvérek Szerzetes Rend. (Katolikus hit és erkölcs sorozat 1. része 6 éves korosztály) pp. 108-113. ISBN: 9630017695
- CHAMPAGNAT Csoport (é.n.): „Jézus követségében járunk” II. Győr, Mária Iskolatestvérek Szerzetes Rend. (Katolikus hit és erkölcs sorozat 2. része 7 éves korosztály) pp. 90-93. ISBN: 9630016389
- COLE, Michael – COLE, Sheila R. (2006): *Fejlődéslélektan*. Budapest, Osiris Kiadó. pp. 242., 580-584, 617-620, ISBN: 9633894735
- FRAIBERG, Selma H. (2005): *Varázsos évek*. Budapest, Park Könyvkiadó. pp. 119-122. ISBN: 9635301081
- GYÖRGYI (2007): *Érzelmi támogatást nyújt a kitalált barát*. Letöltve: http://divany.hu/poronty/2007/07/15/kepzelt_barat/ (Utolsó letöltés: 10/12/2012)
- FOGASSY Judit (2000): *Az első gyónásra és szentáldozásra felkészítő kateketikai segédanyag I*. Budapest, Jézus Szíve Nővérek Társasága. pp. 54-56. ISBN: 9789633615072
- FOGASSY Judit (2004): *Az első gyónásra és szentáldozásra felkészítő kateketikai segédanyag II*. Budapest, Jézus Szíve Nővérek Társasága. pp. 23-26. ISBN: 9789633616161
- FORGACH József (2007): *A társas érintkezés pszichológiája*. Szentendre, Kairosz Kiadó. pp. 251-272. ISBN: 9639137715
- KÁDÁR Annamária (2012): *Mesepszichológia, Az érzelmi intelligencia fejlesztése gyermekkorban*. Budapest, Kulcslyuk Kiadó. pp. 66-83. ISBN: 9789638941961
- KEMPIS Tamás: *Krisztus követése II.8.1.b.*
- KOVÁCS Petra (é.n.): *Gyerekkori képzelt barátok*, Letöltve: <http://www.felismeres.hu/urlop/gyerekkorikepzeltbarat.pdf>, (Utolsó letöltés: 18/10/2012)
- KRISZTIÁN Ágota (1997): *A varázsló trükkjei*. In: Bernáth László – Solymosi Katalin, *Fejlődéslélektan olvasókönyv*. Budapest, Tertia Kiadó. p. 219. ISBN: 9638512989
- OPITZ, Åshild (2012): *Jézus, a legjobb barátom*. Letöltve: <http://www.brunstad.org/hu/bizonysagtetelek/jezus-a-legjobb-baratom>, (Utolsó letöltés: 23/02/2013)
- ORIGO (2005): *Gyermekeink képzelt barátai*. Letöltve: <http://www.origo.hu/tudomany/elet/20050118gyermekeink.html>, (Utolsó letöltés: 10/12/2012)
- RANSCHBURG Jenő (2010): *Kis gyerek... kis gond?*, Levelezés óvodáskorú gyermekek szüleivel. Budapest, Saxum Könyvkiadó. pp. 37-39. ISBN: 9789632480923
- STANDOVÁR Sára (2012): *Képzeltbeli barát*. Letöltve: <http://gyermekmosoly.wordpress.com/2012/01/15/kepzeletbeli-barat/>, (Utolsó letöltés: 10/12/2012)
- SZEKÉR Szimonetta (2012): *Csak néhány évig élnek a képzelt barátok*. Letöltve: <http://www.origo.hu/egeszseg/20120502-csak-nehany-evig-elnek-a-kepzeletbeli-baratok.html> (Utolsó letöltés: 10/12/2012)
- SZENDREI Judit (2004): *A képzeltbeli barát*. Letöltve: <http://hirmagazin.sulinet.hu/hu/egeszseg/a-kepzeletbeli-barat>, (Utolsó letöltés: 10/12/2012)
- TARJÁNYI Zoltán (1988): *A barátság a hit dimenziójában*. Teológia, XXII. évf. 3. szám pp. 188-191. ISSN: 01331779
- TÖRÖK Melinda (2007): *Képzeltbeli barátokkal rendelkező egyének sajátos személyiségprofiljának körvonalazása*. Erdélyi Pszichológiai Szemle, VIII. évf. 3. szám pp. 209-214. ISSN: 1454797

Mellékletek

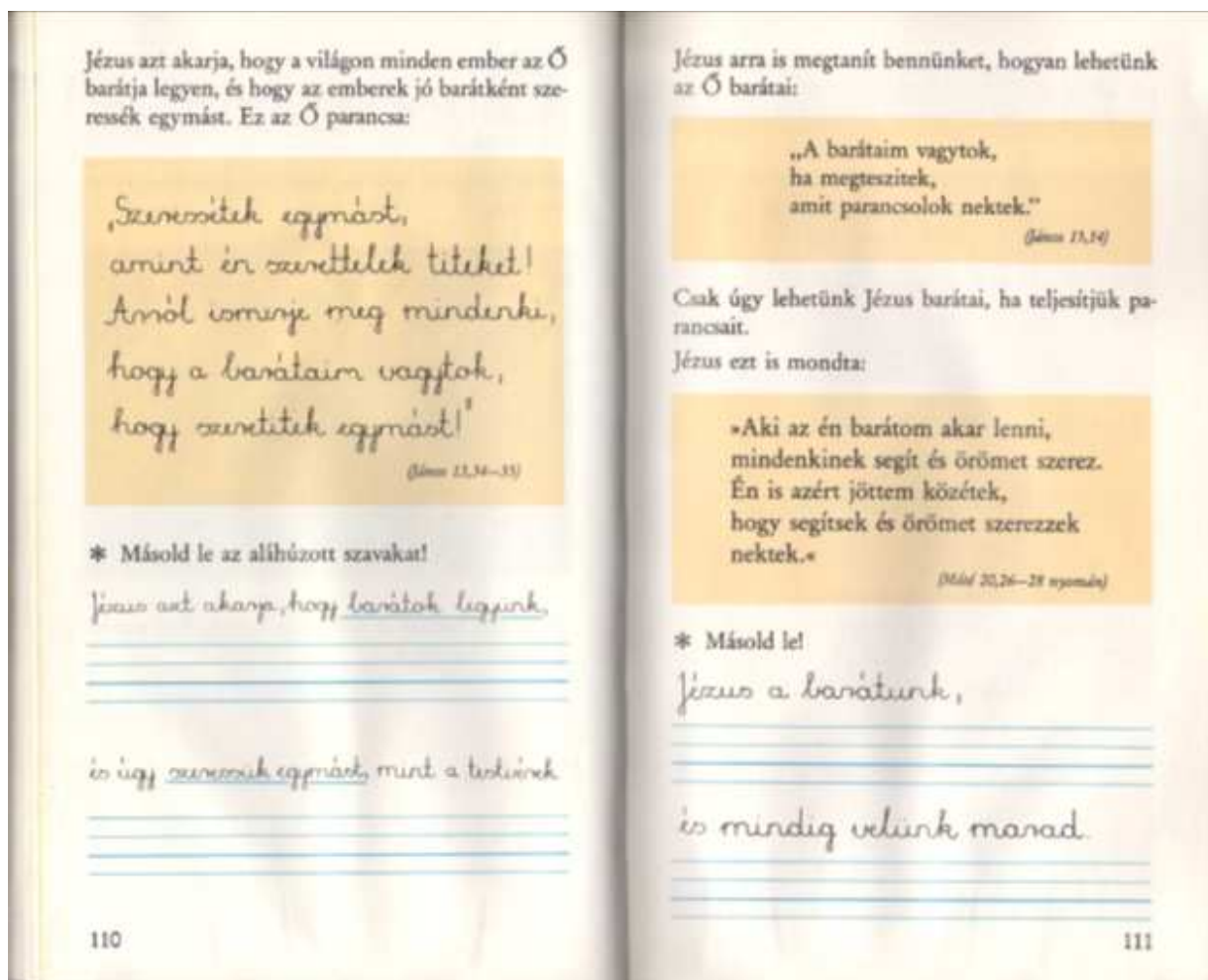
1. kép: Champagnat Csoport: Katolikus hit és erkölcs 1. kötet – A legjobb barát

MEGTANULOM, AMIT ISTEN ÜZENT NEKEM ! 1. <u>Ki a legjobb barátunk?</u> A legjobb barátunk Jézus Krisztus. 2. <u>Lehetünk-e Jézus barátai</u> <u>úgy, hogy ellencéje</u> <u>vagyunk egymásnak?</u> Jézus azt parancsolta, hogy az ő barátai mindenkit szeretnek. 3. <u>Milyen közösséget</u> <u>alkotnak Jézus barátai?</u> Jézus barátai nagy családot alkotnak, isten gyermekeinek családját. 16 112	EZEN A HÉTEN * Keresd egy szentképet, amely Jézust ábrázolja, és ragaszd a könyv első oldalára! IMÁDKOZZUNK EGYÜTT! Egy tanuló: — Jézus Krisztus, add hogy teljesíteni tudjuk parancsaidat! Mindenki: — <i>Mert a barátaid akarunk lenni.</i> (A tanuló szavai után ismételné!) E: — Segíts nekünk, hogy sok örömet szerezhessünk szüleinknek. E: — Segíts nekünk, hogy tiszteljük és szeressük tanárainkat és osztálytársainkat. Édes Jézus, neked élek, édes Jézus, neked halok, életemben, halálomban édes Jézus, tied vagyok. (ÉL: 182; SZVTU: 113.) 113
---	---

2. kép: Champagnat Csoport: Katolikus hit és erkölcs sorozat 1. kötet – Jézus barátai vagyunk



3. kép: Champagnat Csoport: Katolikus hit és erkölcs sorozat 1. kötet – Jézus barátai vagyunk



4. kép: Champagnat Csoport: Katolikus hit és erkölcs sorozat 2. kötet – Jézus, te vagy a legjobb barát



5. kép: Champagnat Csoport: Hit és erkölcs 2. kötet – A te legjobb barátod Jézus

Testvérek és barátok

Az egyik legszebb tanítása Jézusnak, hogy Isten nemcsak az ő Atyja, hanem Atyja minden embernek.

Ezek szerint valamennyien testvérek vagyunk, Jézus pedig a legjobb testvérünk.

A mennyei Atya azt akarja, hogy úgy éljünk és viselkedjünk, mint a testvérek és a barátok. Nem közhatalunk ki egyetlen osztálytársunkat sem. Nem zárhatunk ki senkit a játékból vagy egy kirándulásból még akkor sem, ha nem tud magyarul, vagy más a bőrének a színe. Jézus arra tanít bennünket, hogy úgy szeressük egymást, mint az igaz barátok, és ahogy ő szeretett minket. Ezt mondta tanítványainak:

„Új parancsot adok nektek: Szeressétek egymást; amint én szerettelek titeket. Arról ismerje meg mindenki, hogy a tanítványaim vagytok, hogy szeretitek egymást!”

(János 13,34–35)



92

A jó barátok

A jó barátok sohasem bántják egymást. Szeretik, tisztelik és mindig segítik egymást.

A te legjobb barátod Jézus. Utána következnek a szüleid, a testvéreid, a nagyszüleid és rokonaid, majd a papok, a tanárok, az osztálytársak...

Ha egyik barátod rosszat tanácsol neked, vagy pedig bűnre csábít, ne hallgass a szavára!

* Rajzold két jó barátot!



93

11. ISTEN A MI ATYÁNK ÉS BARÁTUNK- IMÁDSÁG I

- VÁZLAT -

1. Beszélgessünk a gyerekekkel a barátságról. Amikor egy új gyerek jön az iskolába, vagy találkozol valakivel vendégségben, hogyan ismerkedtek meg jobban egymással, hogy lesztek barátok? (Érdeklődünk a másiktól: Hogy hívják, hova jár iskolába, mit szeret csinálni? Mi a kedvenc sportja? Vannak-e testvérei...) Meglátogatjuk egymást, együtt játszunk, együtt segítünk.
2. Van valaki, aki mindenki másnál jobb barát! Nem is kell, hogy kérdezzem, mert ő mindent tud rólad, már akkor is ismert és szeretett, amikor még nem voltál a világon és mindig is fog szeretni, ha akármilyen történik is! Ő mindent neked akar adni és állandóan veled akar lenni. Mindenét, amije csak van, meg akarja osztani veled és azt igéri, hogy sose hagy el.
3. Ez a barát a jó Isten!
 - Őt nem láthatjuk, de láthatjuk szeretetének jeleit, amiket körülöttünk a világba helyezett. Isten végtelenül szeret. (Rajzolj szívet és magyarázd meg a "végtelen" jelét: egy önmagába visszatérő vonal, amelynek nincs "vége".)
 - Isten nemcsak "dolgokat" ad nekünk, beszél is hozzánk és velünk van. Amiket mondott magáról és ahogy megmutatta a szeretetét, az le is van írva egy könyvben, amit úgy hívunk, hogy BIBLIA. (Rajzolj könyvet.) Ebből nagyon sokat tanulhatunk legjobb Barátunkról, mennyei Atyánkról.
 - Isten mindent tud. Ismeri az összes égitestet, csillagot az égen, minden fűszálat, kismadarat, ismeri a mi szívünket is, és tudja mindegyikünk nevét. (Rajzolj fejet, a tudás szimbólumát.)
 - Isten mindent megtehet. Úgy teremtette a világot is, hogy csak szólt és minden lett, mert Isten végtelenül hatalmas. (Rajzolj kart a hatalom jelképekül.)
4. Isten nemcsak Barátunk, hanem elsősorban mennyei Atyánk. Hogyan fűzhetjük a barátságunkat egyre szorosabbra vele? Isten nagyon jól ismer minket és szól is hozzánk, de mi nem ismerjük őt eléggé. Próbáljuk őt egyre jobban megismerni úgy, hogy sokszor beszélgetünk vele - imádságban.
5. Emlékeztessük a gyerekeket, hogy Isten MINDENKIT szeret. Az ő nagy szívébe mindenki belefér. A többiek is barátai és szeretett gyermekei a mennyei Atyának, nemcsak én. Heti gyakorlatként legyünk másokhoz türelmesek és kedvesek, mosolyogjunk rájuk, mert ezzel is örömet szerzünk legjobb Barátunknak.

AZ ÉN BARÁTOM

1. Rajzold le magadat a barátoddal. Mit szerettek együtt csinálni?

2. Mit szeretsz a barátodban? (*Kedves? Nagylelkű? Megbocsátó? Viszontszeret téged? Most te próbáld néhány tulajdonságra gondolni, és írd le.*) _____

3. Amikor szomorú vagy, mit mondhatsz a barátodnak? _____

Rajzold be magadat a körbe, amikor a barátoddal megosztod, hogy szomorú vagy.

4. Amikor valaminek örülsz, mit mondhatsz a barátodnak? _____

Rajzold be magadat a körbe, amikor a barátoddal megosztod, hogy örülsz.

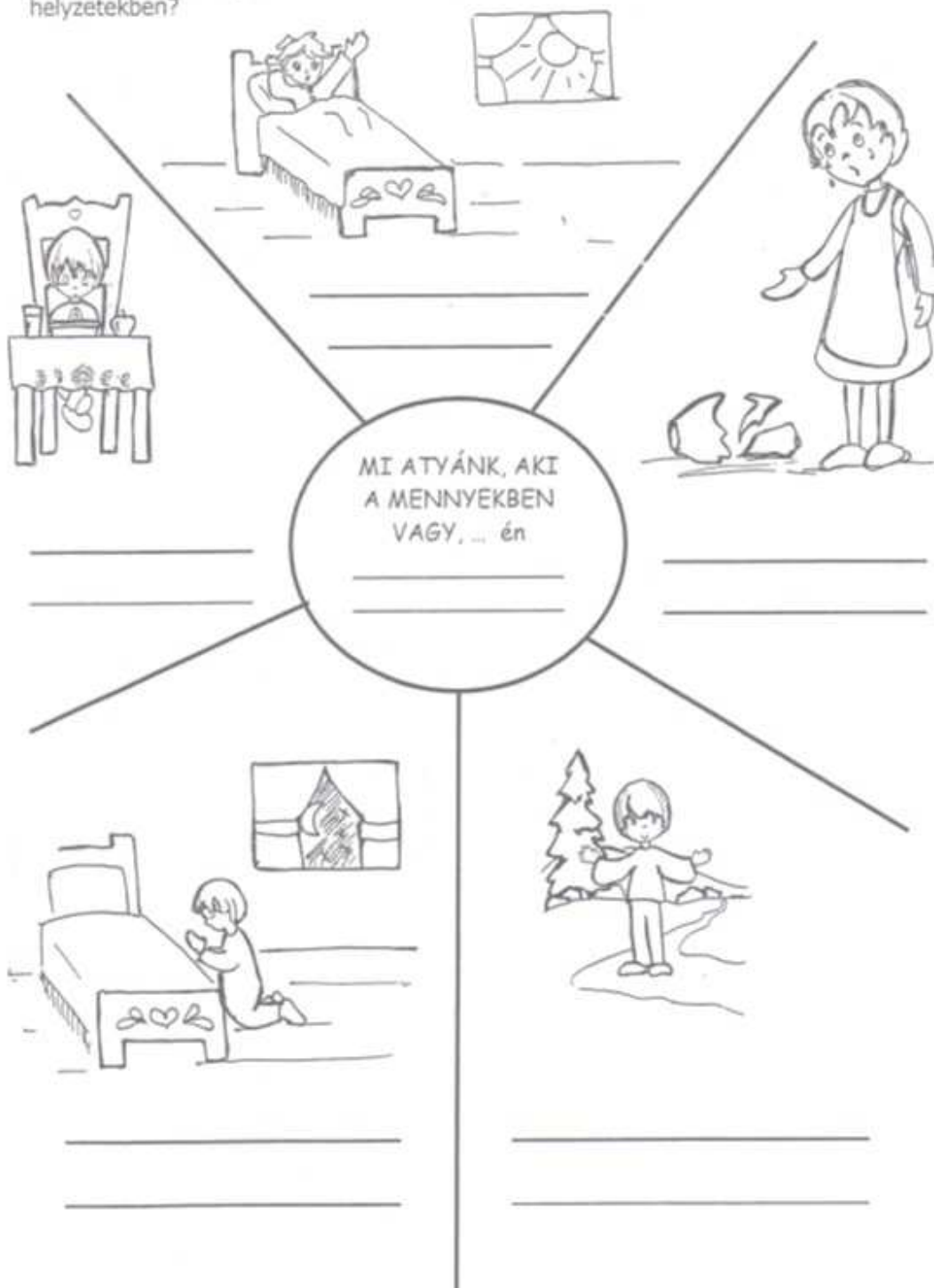
5. Amikor megbántál valamit, mit mondhatsz a barátodnak? _____

Rajzold be magadat a körbe, amikor a barátodtól bocsánatot kérsz.

6. És még mit lehet megmondani a barátodnak?

8. kép: Jézus Szíve Nővérek Társasága: Az első gyónásra és szentáldozásra felkészítő

7. A lapon néhány képet láthatunk, amelyekben a kisgyermek Istenhez fordul, aki minden barátnál jobban szeret minket. Nézd meg, hogy mi történt a képen. Utána írd le a kép alá, hogy mit mondhatsz Istennek, a legjobb barátodnak, hasonló helyzetekben?



4. ISTEN A MI MINDENHATÓ ATYÁNK ÉS BARÁTUNK

ÉRDEKLŐDÉS FELKELTÉSE

Gyerekek, hoztam néhány kör alakú színes papírt, ezeket most felteszem a táblára. Közben pedig gondolkozzunk: Mit tudunk a jó Istenről? Amit mondotok, azt majd beírom ezekbe a körökbe. (Beszéljük meg! Jól látható filctollal írd, ahogy mondják: láthatatlan, nagyon okos, mindentudó, mindent megtehet, mindenható, szerető szívű, a mennyben lakik...) Honnan tudjuk ezeket, amikor sose láttuk az Isten arcát és a hangját se hallottuk?

ILLUSZTRÁLT MAGYARÁZAT

Van Valaki, aki nemcsak látta és hallotta Istent, hanem mindig is vele volt, már a világ kezdete előtt! Ő ismeri a legjobban, és ő mindig a legnagyobb szeretettel beszélt róla. Ez a „Valaki” Jézus, az Isten Fia!



Jézus sokszor beszélt Istenről, aki a világot teremtetten. Az emberek tódultak hozzá, hogy hallgassák. (Rajzold oda Jézust a domboldalon, az embereket pedig köréje, ahogy figyelnek rá!) Mit tanított Jézus a jó Istenről?



ATYA



Először is azt, hogy ő nemcsak a mi Teremtőnk, hanem a mi jó Atyánk is, és minden ember, te is, én is, az ő szeretett gyermeke. Nagyon jól ismer mindenkit, tudja amit gondolunk, érzünk, vagy akarunk. Ha örülünk, velünk örül, ha valami fáj nekünk, akkor nagyon sajnál és együtt érez velünk. Azt akarja, hogy testvérként szeressük egymást, és hogy mindig vele legyünk; életük végén hazavárja minden gyermekét a mennyországba.

Mennyei Atyánk szeretete és megbocsátó irgalma végtelen. Jézus egyszer azt mondta: „Úgy szeretne Isten a világot, hogy egyszülött Fiát adta érte!” Tudjuk, hogy az első emberek nagy bűnt követtek el, ezért kellett valaki, hogy azt jóvá tegye, és visszahozzon minden embert a mennyei Atya szeretetébe. Ő a saját Szent Fiát küldte el hozzánk megváltónak, akit a legjobban szeretett, és mégis engedte, hogy szenvedjen, és meghaljon értünk a kereszten, csak hogy újra visszatérhessünk hozzá.

MEGBOCSÁTÓ IRGALMAS



GONDVISELŐ



Jézus látta, hogy az emberek arca gyakran gondterhelt, hogy sokan szomorognak és aggodalmaskodnak. Bátorította őket és rámutatott Isten gondviselő szeretetére: Nézzétek a füveket, mezei virágokat! Azok nem vásárolnak boltban, és nem is varrnak ruhát maguknak, mégis milyen csodálatosan színesek és szépek. Mennyei Atyátok öltözteti őket! Ne aggódjatok hát, rólatok is gondoskodik majd. Csak mindig tegyétek meg mindazt, ami tőletek telik.

A madarokról is beszélt Jézus. Mennyi különféle madár van! Más-más madárcsaládhoz tartoznak, más színű a tolluk, más hangon énekelnek, más madáryelven beszélnek. Vannak pici és nagy madarak, vándormadarak, és akik itt telelnek, erdei és vízimadarak... és a mennyei Atya mindegyikkel törődik. Ezek se nem vetnek, se nem öntöznek, se nem aratnak, mégis mindig van enni-valójuk. Látjátok, ha a madarokról így gondoskodik a jó Isten, rólatok mennyivel inkább, hiszen a gyermekei vagytok, és nagyon szeret! – Így mutatta be Jézus az Atyát, ő, aki legjobban ismeri.

10. kép: Jézus Szíve Nővérek Társasága II. kötet



**KAPCSOLAT
AZ ÉLETTEL**

Mikor mind együtt ültek az Utolsó vacsora asztalánál, Jézus kitárt karokkal, égre emelt szemmel, lelkesen beszélt a mennyei Atyához. Boldogan mondta neki, hogy megismertette őt az apostolokkal és az emberekkel, megtette, amiért a mennyei Atya küldte, visszahozta az „elveszett báránykákat”.

A mennyei Atya nagyon örül nekünk. Mindig velünk van, akkor is, ha nem látjuk. Sokféleképpen mutatja meg, hogy milyen melegszívű jó Atya, és hogy mennyire szeret.

Ha megbánjuk a rosszat, amit tettünk, és kérjük, ő mindig megbocsát. Gondja van arra is, hogy meglegyen, amire szükségünk van. Te milyen jelekből láttad az elmúlt napokban, hogy a mennyei Atya nagyon szeret téged? (Beszéljük meg!) – Honnan tudjuk, hogy mindig megbocsát? – Miből láttad, hogy törődik veled, hogy gondja van rád?

**HETI
GYAKORLAT**

Minden este mondd el a „**Miatyánk**”-ot szép lassan a mennyei Atyára gondolva.

**BEFEJEZŐ
ÖSSZEFOGLALÁS**

Jézustól sokat tanultunk a mennyei Atyáról. Megismertette velünk szeretetét, atyai jó szívét, és visszahozott barátságába, isteni Életébe!